

Г.В. Ядрова
/м. Сімферополь/

ПЕРСПЕКТИВНА МЕТОДИКА ПРОЕКТУВАННЯ ЗАХОДУ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПІВРОБІТНИКІВ БІБЛІОТЕК

Проблеми підвищення кваліфікації бібліотекарів досить часто обговорюються в професійній періодиці.

Починаючи з другої половини 2008 року представники державних бібліотек і архівів, у тому числі і з кримського регіону, змогли взяти участь в декількох науково-практичних семінарах, витрати на організацію і проведення яких в основному узяли на себе зарубіжні комерційні фірми, представництва яких були відкриті останнім часом в Україні. Природно, що основна мета співробітників і керівників даних представництв полягала в тому, щоб прорекламувати добрі результати раніше створених власних інформаційних продуктів, показати економічну ефективність задіяної при цьому техніки і представити докази реально існуючої методики створення великих масивів електронних документів з високою якістю розпізнаної інформації з друкованих джерел. Враховувалася ними також існуюча небезпека втрати і руйнування документів, що відносяться до рідкісних фондів бібліотек і закритих фондів архівів. А тому паралельно з розповіддю про технологію створення свого інформаційного продукту наводилися приклади рішення даних проблем в далекому зарубіжжі.

Ці приклади обов'язково супроводжувалися демонстрацією найсучасніших технічних засобів. При цьому особливо ретельно і послідовно показувався процес отримання кінцевого інформаційного продукту і обґрунтовувався кожен проміж

ний технологічний крок, спрямований на підвищення його якості. Такий підхід є достатньо продуктивним і цікавим. Чому? Насамперед тому, що він може допомогти відмовитися від традиційних стереотипів навчання бібліотекарів, коли все навчання полягає в заслуховуванні декількох повідомлень, в кращому разі супроводжуване презентацією, яка має ще і хоч якусь інформаційно-супровідну пояснювальну складову. Але, на жаль, найчастіша презентація - це простий набір слайдів (картинок), який для подальшого самостійного вивчення процесу дає дуже мало.

По-друге, для бібліотекаря-учасника будь-якого заходу щодо підвищення кваліфікації є дуже важливим переконатися наочно у наявності засобів і способів створення нових інформаційних продуктів, які вже визнані і застосовуються колегами з інших країн з високим ступенем економічної ефективності.

По-третє, якщо бібліотекарю паралельно з сучасною технікою демонструється нова версія програмного продукту, в якій він вже має досвід роботи, але ще не володіє методами створення більш якісного інформаційного продукту, то навчання проходить часто у формі діалогу. А саме діалогова форма навчання є основою з тих, що дозволяють настроювати будь-якого учасника заходу щодо підвищення кваліфікації на випереджаюче реагування на нову інформацію, що є запорукою творчого і зацікавленого підходу слухача до одержуваних знань.

По-четверте, сумісне підвищення кваліфікації фахівців різних інформаційних структур наукових установ, в нашому випадку співробітників наукових бібліотек і архівів, наперед дозволяє виявити дотичні точки робіт.

Враховуючи все вищесказане, Науковою бібліотекою Кримського філіалу Інституту археології НАН України, Центром інформаційних технологій Міжвузівського центру «Крим» і Науковою бібліотекою Інституту археології НАН України розроблений власний план подібного професійного заходу щодо підвищення кваліфікації для бібліотекарів наукових бібліотек науково-дослідних організацій. Важливим в цьому плані є те, що в проекті професійного заходу диференційовано враховуються саме практичні інтереси всіх учасників і при цьому ніхто з них не зазнає ніяких матеріальних витрат.

Звичайно, деяке рекламно-інформаційне переважне представлення організаторів і співорганізаторів заходу присутнє (наприклад, в самій програмі заходу), але це визначено тільки загальноприйнятою формою подачі інформації і ні в якому випадку не обмежує інтереси слухачів. Тим паче, що сама логіка побудови програми навпаки показує, що вона складена за попередніми запитами слухачів, що представляють інформаційні служби науково-дослідних організацій (архівів, бібліотек, інформаційних центрів), які реально працюють в конкретному напрямі або планують утілювати свої практичні знання в створення нового електронного продукту.

Комерційним фірмам, що є розповсюджувачами програм і техніки, враховуючи, що вони дали згоду провести навчальні заходи безкоштовно, виділено більше часу. Оскільки їм необхідно не тільки розповісти про себе, але і провести заняття, згрупувавши повідомлення так, щоб повністю продемонструвати весь процес використання техніки і програм для отримання реального інформаційного продукту. У останньому випадку, при розподілі часу у бік збільшення враховувалися і попередні заявки слухачів, які наполягали на тому, щоб заявлена тема

(точніший учбовий матеріал), обов'язково охоплював методику роботи з технікою і спеціалізованими програмами. У зв'язку з чим теми цього блоку були розділені на дві самостійні групи, які умовно можна позначити як «бібліотечна» і «архівна».

Такий підхід до проектування змісту і методів організації навчання можна розповсюдити і на інші групи слухачів, наприклад, з бібліотек навчальних установ, публічних або відомчих. Головне, максимально враховувати думку організаторів і слухачів на змістовну і процесуальну сторони заходу, що проводиться, щодо підвищення професійної кваліфікації і витримувати інформаційний (а для багатьох організаторів він є важливішим) і економічний інтерес всіх його учасників.

Звертаючись до перспективних методик проектування заходів щодо підвищення кваліфікації співробітників бібліотек необхідно звернути увагу і ще на один аспект професійного підвищення кваліфікації співробітників бібліотечної галузі, який їм поки що найчастіше не доступний, оскільки належить до більш дорогої категорії навчання. Це категорія авторських шкіл і майстер класів.

Як видно з вищеописаного, підготовлюваний захід у міру розробки все більш і більш відповідає за формою і темам науково-практичному семінару, з умовною назвою «Сучасні підходи до автоматизації наукових бібліотек і архівів науково-дослідних інститутів Національної академії наук України». А використана методика його проектування через безліч компонентів професійно-психологічної підготовленості організаторів заходу до складнощів функціонування бібліотек в умовах світової фінансової кризи має перевагу серед інших методик подібного типу, а значить, є перспективною і необхідною до вивчення з погляду напрацювання професійно-психологічних умінь просування нових знань в професійне бібліотечне співтовариство.

Ефективний розвиток бібліотечної галузі неможливий без конкурентоздатного кадрового потенціалу, поява і якісне зростання якого в свою чергу дуже залежать від поки що мало трансформованого системного суспільного процесу, що негативно впливає на прояв творчої свободи особи в цілому. Позначається ця творча професійна несвобода і в тій області, де відбувається вибір рішень при організації системи підвищення кваліфікації, а тому будь-які навіть самі щонайменші інновації (іноді, можливо, і спірні) необхідно вивчати, підтримувати і просувати, природно, за необхідністю, скоректувавши. Оскільки тільки так можна зробити відбір того, що в недалекому майбутньому буде багато разів затребуваним.